

زدیک نیست

مدت امکان پذیر نخواهد بود؟

اوکراینی، مناطقی از استان دونتسک را که هنوز در اختیار اوکراین بود تخلیه می کردند و این مناطق به عنوان منطقه‌های غیرنظامی خنثی و حائل شناخته می‌شدند. با این حال، از نظر رسمی این مناطق به عنوان خاک روسیه در نظر گرفته می‌شدند و روسیه صرفاً متعهد می‌شد که نیروهای نظامی خود را به این مناطق غیرنظامی اعزام نکند.

از جمله موارد مهم و تأثیرگذار دیگر در طرح ارائه‌شده از سوی آمریکا این بود که اوکراین ملزم می‌شد تا ۱۰۰ روز پس از اجرایی شدن توافق، انتخابات جدید برگزار کند. دوره ریاست جمهوری ولودیمیر زلنسکی در مه ۲۰۲۴ به پایان رسیده بود و از آن زمان زلنسکی با تصویب پارلمان و به دلیل شرایط اضطراری در دوره جنگ و عدم امکان مشارکت بخش زیادی از اوکراینی‌ها در مناطق اشغال‌شده در انتخابات، به عنوان رئیس‌جمهور به کار خود ادامه می‌داد.

در طرح پیشنهادی آمریکایی‌ها پیش‌بینی شده بود که نظارت بر اجرای توافق بر عهده شورای صلح به ریاست دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا باشد.

اوکراین که به شدت به این طرح اعتراض داشت، به کمک متحدان اروپایی خود تلاش کرد تا نظر آمریکا را تغییر دهد و طرح جدیدی را جایگزین طرح ۲۸ ماده‌ای کند. این تلاش‌ها به آماده‌سازی یک طرح ۲۰ ماده‌ای جدید از سوی اوکراین منجر شد.

طرح ۲۰ ماده‌ای تفاوت‌های مهمی با طرح قبلی دارد. بر اساس این طرح که از سوی اوکراین منتشر شده، اگر چه نامی از عضویت مستقیم ناتو برده نشده، اما بند ۵ تصریح می‌کند که آمریکا، ناتو و اروپا تضمین‌های امنیتی ارائه خواهند کرد که «آینده‌ای از ماده ۵ پیمان ناتو» (دفاع دسته‌جمعی) است. این بسیار قوی‌تر از تضمین طرح قبلی است. در این طرح، اوکراین اجازه دارد نیروهای مسلح خود را در سطح فعلی، یعنی

۸۰۰ هزار نفر حفظ کند. همچنین بر خلاف طرح ۲۸ ماده‌ای که صرفاً درباره مسیر عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا صحبت می‌شد، در طرح جدید اوکراین در یک «تاریخ مشخص» عضو اتحادیه اروپا خواهد شد.

▼ طرح صلح ۲۰ ماده‌ای اوکراین و نقاط اختلاف

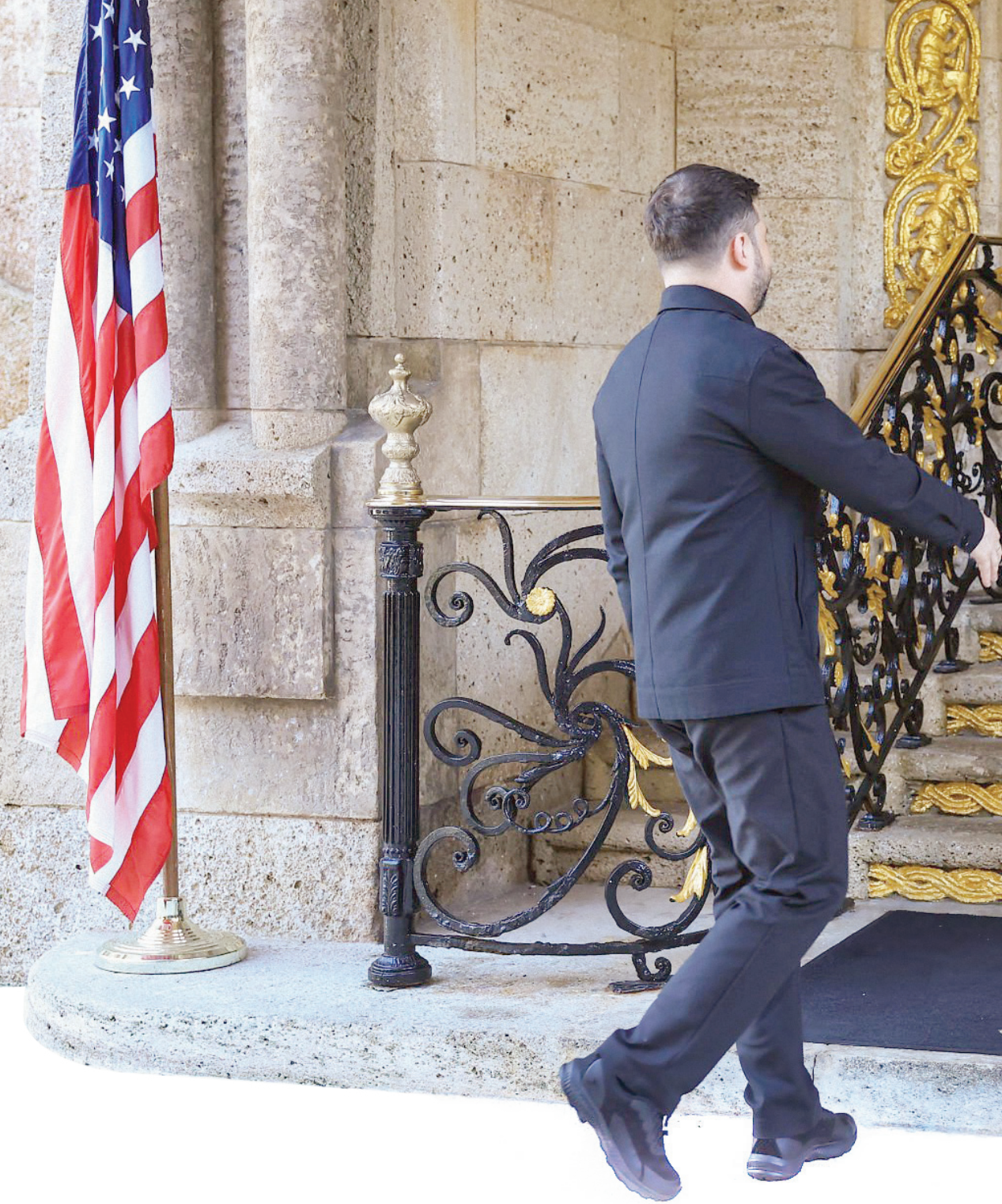
بنا بر اظهارات رئیس‌جمهور اوکراین، اوکراین و ایالات متحده راجع به بخش عمده طرح صلح ۲۰ ماده‌ای اتفاق نظر دارند اما موارد اختلافی به اندازه‌ای مهمند که می‌توانند دستیابی به طرح را مشکل کنند؛ با این توضیح که دستیابی به طرح مورد توافق آمریکا و اوکراین لزوماً به معنای پذیرفته شدن طرح از سوی مسکو نیست.

زلنسکی خواستار آن است که توافق صلح شامل تاریخ دقیقی برای الحاق اوکراین به اتحادیه اروپا باشد تا این وعده به یک تضمین محکم و عینی بدل شود. با این حال، با توجه به پیچیدگی‌های ذاتی مذاکرات عضویت، همچنان نامشخص است که آیا اتحادیه اروپا با تعیین چنین سررسید دقیقی موافقت خواهد کرد یا خیر.

این تضمین‌ها همچنین شامل یک توافق امنیتی دوجانبه با ایالات متحده (که به تصویب کنگره برسد) و نیز حمایت نظامی اروپا از توان دفاعی اوکراین در عرصه‌های هوایی، زمینی و دریایی خواهد بود. برخی کشورهای اروپایی اعلام آمادگی کرده‌اند که به‌عنوان بخشی از این بسته حمایتی، نیرو به اوکراین اعزام کنند؛ اقدامی که روسیه صریحاً مخالفت خود را با آن اعلام کرده است.

زلنسکی روز دوشنبه اظهار داشت که اوکراین و ایالات متحده هنوز بر سر «مدت زمان» پیشنهاد امنیتی دوجانبه به توافق نرسیده‌اند. اوکراین خواهان تضمینی چنددهه‌ای است اما فعلاً آمریکا با ارائه تضمینی ۱۵ ساله موافقت کرده است.

با این وجود، اوکراین و ایالات متحده بر سر تعدادی از مفاد برای پیشگیری از شعله‌ور شدن مجدد درگیری‌ها به توافق رسیده‌اند؛ از جمله سازوکاری برای نظارت بر «خط تماس»، پیش‌نویس

بنا بر اظهارات رئیس‌جمهور اوکراین،

اوکراین و ایالات

متحده راجع به بخش

عمده طرح صلح

۲۰ ماده‌ای اتفاق

نظر دارند اما موارد

اختلافی به اندازه‌ای

مهمند که می‌توانند

دستیابی به طرح را

مشکل کنند؛ با این

توضیح که دستیابی

به طرح مورد توافق

آمریکا و اوکراین لزوماً

به معنای پذیرفته

شدن طرح از سوی

مسکو نیست

این طرح همچنین شامل تعهد به آزادی تمامی اُسرای جنگی و غیرنظامیان بازداشت‌شده، و برگزاری انتخابات در اوکراین در سریع‌ترین زمان ممکن پس از امضای توافق صلح است.

زلنسکی هفته گذشته تصریح کرد که سرنوشت قلمرو تحت کنترل اوکراین در منطقه «دونتسک» شرقی، همچنان «پیچیده‌ترین نقطه» مذاکرات باقی مانده است.

یک پیشنهاد صلح پیشین که توسط روسیه و ایالات متحده تدوین شده بود، خواستار عقب‌نشینی نیروهای اوکراینی از مناطقی از دونتسک بود که هم‌اکنون در اختیار دارند تا این مناطق به یک «منطقه غیرنظامی بی‌طرف» تبدیل شوند. اوکراین این گزینه را رد کرده و استدلال می‌کند که نمی‌تواند به‌طور یک‌جانبه سرزمینی را که روسیه هنوز تصرف نکرده است، واگذار کند.

مصلحه‌ای که زلنسکی ترسیم کرده، مبتنی بر ایده ایجاد یک منطقه غیرنظامی در دونتسک است، اما با این تفاوت که این منطقه گسترش یابد تا نه تنها مناطق تخلیه‌شده توسط اوکراین، بلکه مناطق تحت کنترل روسیه (که مسکو نیروهایش را از آنجا بیرون می‌کشد) را نیز شامل شود. در این طرح، یک «منطقه حائل» تحت نظارت نیروهای بین‌المللی، و توسط طرف‌ها در داخل منطقه غیرنظامی از هم جدا خواهد کرد.

زلنسکی در این باره گفت: «آمریکایی‌ها در تلاش‌اند راهکاری بیابند که این اقدام عقب‌نشینی قلمداد نشود، زیرا ما مخالف عقب‌نشینی هستیم. آن‌ها به دنبال فرمولی مانند منطقه غیرنظامی با یک منطقه آزاد تجاری هستند به این معنا که قالبی تعریف شود که بتواند رضایت هر دو طرف را جلب کند.»

نقطه اختلاف دیگر حول محور نیروگاه هسته‌ای تحت اشغال روسیه در منطقه جنوبی زاپوریژیا می‌چرخد. این تأسیسات که بزرگ‌ترین نیروگاه در نوع خود در اروپا محسوب می‌شود و ظرفیت تولید شش گیگاوات برق را دارد، به گفته مقامات کی‌یف برای بازسازی کشور پس از جنگ حیاتی است.

زلنسکی فاش کرد که ایالات متحده پیشنهاد داده بود واشنگتن، کی‌یف و مسکو در کنترل نیروگاه و سود حاصل از آن شریک باشند. اما او تأکید کرد که کی‌یف نمی‌تواند با تجارت انرژی با مسکو موافقت کند. در مقابل، زلنسکی مصالحه‌ای را پیشنهاد کرده است که در آن نیروگاه در قالب یک «سرمایه‌گذاری مشترک» میان کی‌یف و واشنگتن اداره شود و ایالات متحده مختار باشد سهم سود خود را هرگونه که صلاح می‌داند تقسیم کند. این پیشنهاد تلویحاً بدین معناست که واشنگتن می‌تواند جداگانه و مستقل از اوکراین، با مسکو به توافق برسد.

با تمام این اوصاف، به احتمال زیاد روسیه مصالحه‌های پیشنهادی اوکراین پیرامون ترتیبات ارضی و کنترل نیروگاه هسته‌ای را رد خواهد کرد. کرملین بارها اعلام کرده است که هدف راهبردی‌اش تصرف نظامی کامل منطقه شرقی «دونباس» که شامل دو منطقه دونتسک و لوهانسک می‌شود است؛ خواه این هدف در میدان نبرد حاصل شود و خواه در پای میز مذاکره. مسکو همچنین هرگونه ایده بازگرداندن نیروگاه هسته‌ای زاپوریژیا به کنترل اوکراین را مردود دانسته است.

هری ندلکو، مدیر ارشد مؤسسه پژوهشی «راسموسن گلوبال»، در گفت‌وگو با نیویورک‌تایمز اظهار داشت: «نفس این واقعیت که آن‌ها در حال گفت‌وگو هستند، به‌خودی‌خود یک پیروزی محسوب می‌شود.» ندلکو تصریح کرد: «چالش اصلی زلنسکی این است که به ترامپ ثابت کند تمام تلاش خود را برای تعامل با طرح صلح مدنظر ترامپ به کار می‌بندد، و در عین حال باید بتواند این طرح را برای جامعه اوکراین نیز قابل‌پذیرش سازد.»

این تحلیلگر در خصوص احتمال پیشرفت در حوزه «تضامین امنیتی» با احتیاط بیشتری سخن گفت. او خاطرنشان کرد که متحدان اروپایی هنوز بر سر اینکه چه گزینه‌های واقع‌بینانه‌ای را می‌توانند برای بازداشتن روسیه از تهاجم مجدد به اوکراین ارائه دهند، به اجماع نرسیده‌اند. این در حالی است که گفت‌وگوها پیرامون اعزام نیروهای اروپایی به اوکراین، اقدامی که خط قرمز مسکو در هرگونه مذاکره‌ای محسوب می‌شود، همچنان در جریان است. افزون بر این، ندلکو معتقد است ارائه تعهدی شبیه به «ماده ۵» ناتو برای دفاع از اوکراین، ممکن است مبهم‌تر از آن باشد که بتواند به‌عنوان یک عامل بازدارنده کارآمد عمل کند.

روزنامه‌گاردین روز سه‌شنبه نوشت: «بسیاری از ابعاد طرح صلح همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد و سازوکار اجرایی این تضمین‌ها در عمل نامشخص است. روسیه به احتمال قریب به‌یقین با هرگونه تعهد معنادار مبنی بر استقرار نیروهای غربی در اوکراین یا ارائه تضمین‌های امنیتی مشابه ناتو مخالفت (وتو) خواهد کرد؛ این بدین معناست که هرگونه تضمین واقعی و ملموس، باید به مسکو تحمیل شود، نه آنکه به‌عنوان بخشی از یک توافق صلح بر خاسته از مذاکره مطرح گردد. تحقق چنین سناریویی دور از ذهن به نظر می‌رسد؛ چرا که در حال حاضر نه ایالات متحده و نه اروپا تمایلی به ورود به درگیری مستقیم نظامی با روسیه بر سر اوکراین ندارند و بعید است با توافقی همراهی کنند که آن‌ها را در آینده ملزم به انجام چنین اقدامی نماید. از سوی دیگر، هیچ نشانه‌ای دال بر آمادگی ترامپ برای تحمیل خواسته‌ای هر چند ناچیز بر پوتین مشاهده نمی‌شود. رفتار او همچنان الغاکننده این تصور است که وی صرفاً زلنسکی تحت‌فشار را «تحمیل» می‌کند، در حالی که کامکان مسحور حاکم خودکامه کرملین است. این رویکرد بار دیگر در جریان دیدار اخیر با زلنسکی نمود عینی یافت؛ جایی که حتی یک مقام رسمی آمریکایی برای استقبال از رئیس‌جمهور اوکراین در پای پرواز در میامی حاضر نشد. این برخورد در تضاد آشکار با تشریفات فرش قرمز و استقبال شخصی ترامپ از پوتین در آلاسکا در تابستان گذشته بود. نکته قابل‌تأمل دیگر آنکه ترامپ درست پیش از دیدار با زلنسکی، با پوتین گفت‌وگو کرد؛ تماسی که بنا بر ادعای کرملین، با ابتکار شخص ترامپ صورت گرفته است.»

سیاستمداران

خالده ضیاء درگذشت

خالده ضیاء، که در سال ۱۹۹۱ اولین نخست‌وزیر زن بنگلادش شد و پس از آن، در طول دهه‌ها تجارت قدرت، رقابت سختی با شیخ حسینه ایجاد کرد، روز سه‌شنبه پس از یک بیماری طولانی درگذشت، او ۸۰ ساله بود. حزب ملی‌گرای بنگلادش موسوم به بی‌ان‌پی (BNP)، حزب مخالف او، اعلام کرد که او پس از یک بیماری طولانی مدت درگذشت. پزشکانش گفتند که او سیروز پیشرفته کبد، آرتروز، دیابت و مشکلات قفسه سینه و قلب داشته است. او در اوایل سال ۲۰۲۵ برای درمان پزشکی به لندن رفت و چهار ماه در آنجا ماند و سپس به خانه بازگشت. اگر چه خالده از سال ۲۰۰۶ از قدرت دور بود و چندین سال را در زندان یا حصر خانگی گذرانده بود، اما او و حزب راست میانه بی‌ان‌پی همچنان از حمایت زیادی برخوردار بودند. حزب ملی‌گرای بنگلادش به عنوان پیشستاز پیروزی در انتخابات پارلمانی که قرار است در ماه فوریه برگزار شود، شناخته می‌شود. پسر او و رئیس موقت حزب، طارق رحمان، ۶۰ ساله، هفته گذشته پس از نزدیک به ۱۷ سال تبعید خودخواسته به کشورش بازگشت و به‌طور گسترده به عنوان کاندیدای قدرتمندی برای نخست‌وزیری دیده می‌شود.

درخواست اوجالان از آنکارا

«عبدالله اوجالان» رهبر گروه پ‌ک‌ک در پیام سال نوی میلادی خود با تأکید بر اهمیت تلاش بازیگران منطقه برای جلوگیری از درگیری تازه در غرب آسیا، «صلح و جامعه دموکراتیک» را چشم‌اندازی ضروری برای این منطقه دانسته و با تأکید بر اجرای توافق ۱۰ مارس میان نیروهای دموکراتیک سوریه (قسد) و دمشق، گفت که ترکیه در این زمینه نقشی «حیاتی» دارد. «عبدالله اوجالان» رهبر گروه پ‌ک‌ک که طی ماه‌های گذشته پس از مذاکراتی با آنکارا سلاح‌های خود را زمین گذاشت و اعلام کرد که اهداف خود را از روند‌های سیاسی دنبال خواهد کرد، در پیام سال نوی خود بر اجرای توافق ۱۰ مارس میان نیروهای دموکراتیک سوریه (قسد) و حاکمان جدید دمشق تأکید کرده و از ترکیه خواست در این زمینه نقش میانجی ایفا کند. اوجالان با آرزوی اینکه سال جدید صلح حاصل باشد، نه جنگ، تأکید کرد که «املی‌گرایی در هم‌تنیده با تهاجم امپریالیستی طی قرن گذشته، غرب را با مناقشات عمیق، ویرانی و تقسیمات اجتماعی روبه‌رو کرده است.» او معتقد است که امروز تمامی ملی‌گرایی قومی در این منطقه از این تاریخ معاصر محنت‌بار نشأت می‌گیرد.

تعهد تایوان به کاشی تنش

رئیس‌جمهور تایوان دیروز متعهد شد که در بحبوحه رزمایش‌های نظامی چین، تنش‌ها را تشدید نکند. «لای چینگ‌ته»، رئیس‌جمهور تایوان در پیامی اظهار داشت که تایوان اقدامی برای تشدید تنش‌ها یا تحریک درگیری انجام نخواهد داد. این اظهارات در حالی بیان شد که چین دومین روز متوالی رزمایش‌های نظامی با گلوله‌های جنگی را در اطراف این جزیره خودگردان آغاز کرده است. رئیس‌جمهور تایوان در پیامی که در فیس‌بوک منتشر کرد، نوشت: «ما مسئولانه عمل خواهیم کرد و از تشدید درگیری یا تحریک اختلافات خودداری خواهیم کرد.» روز قبل، دفتر رئیس‌جمهور تایوان از چین به دلیل آنچه که عدم احترام به هنجارهای بین‌المللی و استفاده از ارباب نظامی برای تهدید «کشورهای همسایه» توصیف کرد، انتقاد کرد.